

Součinnost —

základ úspěchu útoku

Redakčně zpracovaný a zkrácený článek generálmajora Lajoše Moroče, kandidáta vojenských věd, uveřejněný v sovětském časopise „Vojennaja mysl“ čís. 12/1979.

Vojenské umění současné doby hodnotí součinnost jako jeden z nejdůležitějších faktorů přípravy a vedení operací, ve kterých můžeme dosáhnout úspěchu jen dokonalou organizací a přesně sladěným úsilím všech sil a prostředků, a to na základě jediného zámyslu a plánu bojové činnosti. Součinnost uskutečňujeme mezi jednotkami, útvary, svazky a svazy různých druhů ozbrojených sil a druhů vojsk ale také v rámci těchto sil a vojsk. V závislosti na cílech a rozmachu bojové činnosti součinnost rozdělujeme na strategickou, operační a taktickou.

Strategická součinnost tkví ve sladěném využívání mohutných uskupení ozbrojených sil na jednom nebo několika válečných nebo strategických směrech k dosažení cílů strategické operace nebo války vcelku. V koaličních válkách organizujeme strategickou součinnost rovněž mezi ozbrojenými silami jednotlivých států a jejich uskupeními na válečném poli.

Operační součinnost rozumíme sladěnou činnost operačních svazů a svazků různých druhů ozbrojených sil a druhů vojsk, organizovanou k dosažení cílů operace.

Taktickou součinnost organizujeme na stupni svazků, útvarů, jednotek a osádek (obsah), které se zúčastňují vševojskového vzdušného a protivzdušného boje v zájmu dosažení společného cíle sladěním palby, úderu a manévru.

Teorie a praxe strategické, operační a taktické součinnosti se značně rozvinuly v letech Velké vlastenecké války v průběhu vedení různých operací sovětských vojsk, kterých se zúčastnily všechny druhy ozbrojených sil, a to zvláště v útoku, kdy pozemní vojska působila v těsné součinnosti s letectvem a vojsky PVO.

S dalším rozvojem výzbroje a vojenské techniky, početního růstu a kvalitativních změn sil a prostředků, které se zúčastnily války, docházelo ke stále složitější organizaci součinnosti. V průběhu průlomu obrany nepřítel vedené operací k obklíčení a ničení silných nepřátelských uskupení měly v letech Velké vlastenecké války zvláštní význam nové formy součinnosti dělostřelectva a letectva s pěchotou a tanky, které rozpracovala sovětská vojenská věda.

V poválečném období, zvláště po zavedení raketových jaderných zbraní, zvýšení mobilnosti vojsk a ve spojitosti s tím i jejich bojových možností, stala se organizace součinnosti ještě více složitější, zvětšila se rozmanitost jejich forem a metod.

Sovětské vojenské umění, jehož základ tvoří leninské zásady o zákonitostech ozbrojeného boje a principy materialistické dialektiky a využívá bohatých zkušeností sovětských ozbrojených sil, rozpracovalo teorii součinnosti, metody její organizace a uskutečňování v boji a operaci. Velení spojených ozbrojených sil a nejvyšší vojenské velení států — účastníků Varšavské smlouvy úspěšně využívají těchto zkušeností v operační a bojové přípravě vojsk.

Nejvyšší velení a velitelský sbor Mladarské lidové armády věnují značnou pozornost teoretickému rozpracování a zavedení soudobých způsobů organizace a uskutečňování součinnosti na různých stupních do praxe přípravy vojsk. V ústředních vojenských orgánech, na vysokých vojenských školách, ve štábech a u vojsk je v tomto směru organizována a dělána účinná vojenskovědecká a praktická práce.

Problematika součinnosti je široce vysvětlována ve vojenském tisku států — účastníků Varšavské smlouvy a v tisku spřátelených armád, kde probíhají intenzivní vojenskovědecké výzkumy problémů organizace a udržování součinnosti, zvláště v útočných operacích, které vedou vojska v podmínkách používání jaderných zbraní.

Jak potvrzují zkušenosti z vedení operací v průběhu druhé světové války, z lokálních válek a cvičení, ale také teoretické rozpracování tohoto velmi složitého problému, k úspěšnému vedení operace (boje), zejména útočné, je nutné přesně sladit co do času, čar (prostorů) a úkolů činnost všech podřízených, přidělených a podpůrných sil a prostředků a rovněž sousedů.

Organizace součinnosti na kterémkoli stupni velení je bezpochyby nezbytnou a hlavní povinností velitele a jeho štábu. Příprava operace (boje) a organizace součinnosti musí být jediným nerozlučným procesem. Velitel při přijímání neoptimálnější varianty rozhodnutí, kterou zpracovává na základě úkolu a zámyslu nadřízeného velitele, současně podrobně sladí činnost podřízených, přidělených a podpůrných vojsk do celé hloubky operace (boje).

Při zkoumání organizace a uskutečnění součinnosti vyskytují se názory o nutnosti rozpracování několika variant. Jak ovšem ukazují zkušenosti, má to za následek rozptýlení úsilí, nejistotu a méně přesné rozpracování způsobu plnění společných úkolů různými silami.

Proto při organizaci součinnosti musíme v první řadě přesně sladit společné úsilí vojsk na základě rozhodnutí na operaci (boj) a stanovených úkolů svazků a útvarů. Současně se musíme snažit organizovat součinnost také podle dalších variant, zvláště v těch případech, když hlavní varianta byla podrobně rozpracována, přijata a doručena vykonavatelům a kdy má velitel k dispozici dostatek času. Přitom musíme počítat s tím, že rychlý průběh vedení soudobých operací, jejich vysoká dynamika a s tím spojená rostoucí neurčitost v činnosti vojsk, nutně vyžadují podle možností vždy předvídat různé varianty plnění bojových úkolů a způsobů sladěného využívání různých druhů vojsk.

Vyskytují se rovněž názory na to, kdy, jak a za jakých podmínek organizovat součinnost v útočné operaci. Součinnost na taktickém stupni organizujeme zpravidla v terénu, zanedlouho po vyhlášení rozhodnutí velitele a stanovení úkolů podřízeným a součinnostními silám a prostředkům.

Jinak je to s organizací součinnosti na stupni operačního svazu. Tady, podle názoru mnohých odborníků bychom měli ustoupit od tradičních způsobů. Např. západní vojenští teoretikové soudí, že organizovat součinnost v útoku na operačním stupni není vůbec účelné. Správnost podobných názorů zdůvodňují tím, že není možné vidět celý prostor terénu pásma útoku svazu a svazku (nebo jen jeho omezenou část), dále nebezpečím zjištění skupiny účastníků součinnosti ve spojitosti s rostoucími možnostmi prostředků průzkumu nepřítele, neúčelným odváděním pozornosti velitelů svazů a svazků od plnění hlavních úkolů přípravy operace v tak důležitém a závažném období jako je organizace operace (boje).

Na základě toho často vyvozují závěry, že ve svazu a svazku není účelné organizovat součinnost na tom místě, kde velitel svazu (svazku) vyhláší své rozhodnutí a stanoví úkoly. Považují za nutné, aby tito velitelé před organizací součinnosti vyčlenili podřízeným určitý čas ke studiu rozkazu a přijatého rozhodnutí a teprve potom vydali pokyny pro organizaci součinnosti.

K organizaci součinnosti musíme podle mého názoru přistupovat na základě konkrétně vzniklé situace. Přitom v jakékoli situaci součinnost musíme organizovat. Rozdíl bude jen v metodách její organizace. Např. velitel operačního svazu (velitel svazku) v průběhu bojové činnosti nebude mít zpravidla možnost svolávat všechny velitele podřízených a podpůrných vojsk. V takovém případě vykonavatelé dostávají větší částinu od velitele svazu (svazku) bojové úkoly ve formě krátkých nařízení, předávaných s využitím spojovacích prostředků nebo prostřednictvím směrových (styčných) důstojníků. V této situaci zanedlouho po předání nařízení vojskům je výhodné odesílat pokyny pro organizaci součinnosti.

Při přípravě útočné operace (boje), kdy faktor času neovlivňuje charakter uskutečňovaných opatření, součinnost organizujeme nejprve podrobně v terénu. Potom rozpracujeme otázky sladěného využití všech sil a prostředků, které se zúčastňují operace na předem připraveném plastickém stole (maketě terénu), který můžeme doplnit pro upřesnění jednotlivých úkolů mapami velkého měřítka.

Na přípravu plastického stolu potřebujeme značné množství času, a proto k poskytnutí pomoci podřízeným štábům, plastický stůl ve formě jednotlivých prvků (kusů) připravujeme předem z pěnové (lehké) plastické hmoty do celé hloubky operace. Takový plastický stůl, který zobrazuje potřebný povrch terénu, silniční síť a zvláště důležité terénní předměty v příslušném měřítku, můžeme podle získaných zkušeností připravit za 1–2 hodiny.

U svazů a svazků, na podkladě jednotného vzoru, rozpracováváme kromě toho potřebné dokumenty pro součinnost, ve kterých uvádíme:

- způsob součinnosti co do úkolů, období a prostoru,
- prvky operační (bojové) sestavy svazu (svazku), podpůrných sil a způsob jejich součinnosti co do času a prostoru (čar),
- doby změny podřízenosti a přemístění dělostřelectva a dalších posilových prostředků v průběhu operace,
- signály součinnosti, vzájemného poznávání atd.

Rychle připravená maketa terénu (plastický stůl) a dokonale rozpracovaný návrh plánové tabulky součinnosti, připravené ve štábu, značně zkracuje dobu, kterou potřebuje velitel na organizaci součinnosti. Velitelský sbor Maďarské lidové

armády má bohaté zkušenosti z organizace součinnosti ve zkrácené době. Dosahuje toho zejména:

- včasným rozpracováním (přípravou) stálých (obecně platných) prvků plánové tabulky součinnosti,
- širokým zavedením formalizované dokumentace,
- přesnou organizací součinnostního spojení,
- dalšími opatřeními, která připravují štáby a vojska.

Při rozboru způsobu práce velitele svazu (svazku) při organizaci součinnosti se vyskytují názory, že příslušný velitel musí osobně určovat a organizovat sladěný bojového úsilí, činnost vojsk a vydávat příslušné pokyny podřízeným a podpůrným vojskům. Vyskytují se i takové názory, že je účinnější a účelnější způsob, kdy velitel svazu (svazku) při organizaci součinnosti umožní projevit větší iniciativu podřízeným velitelům, velitelům podpůrných vojsk a náčelníkům služeb, kdy sám by jen koordinoval a usměrňoval obsah součinnosti.

Nejlepší způsob podle mého názoru je ten, kdy velitel svazu (svazku) s využitím makety terénu (plastického stolu) a návrhem plánové tabulky součinnosti, za přítomnosti podřízených velitelů a velitelů podpůrných vojsk nařizuje úkoly pro organizaci součinnosti přesně podle období, prostoru (čar) a času. Tento způsob práce vyplývá z vševojskového charakteru soudobé činnosti. Tento způsob nevylučuje, ale předpokládá vyslechnutí návrhů podřízených velitelů a velitelů součinnostních svazků (útvárů, jednotek) a vypracování neoptimálnější varianty splnění taktických úkolů. Návrhy dokumentů pro součinnost po organizaci součinnosti upřesňujeme, schvalujeme a doručujeme vykonavatelům.

Hlavní požadavek, který klademe na velitele a štáby při organizaci a uskutečňování součinnosti spočívá v tom, aby od okamžiku zahájení přípravy bojové činnosti až do splnění stanovených úkolů tvůrčím způsobem přistupovali k řešení složitých úkolů spojených se sladěním činnosti vojsk, rychle reagovali na všechny bojové situace a přijímali příslušná rozhodnutí k upřesnění součinnosti. To je zvláště důležité v době zasazování druhého sledu a záloh do boje, při překonávání vlnných překážek, odrážení protiúderů a protiztečí nepřítelů, při použití jaderných zbraní nepřítelů.

V těchto případech, v souladu se vzniklou situací, velitel operačního svazu (svazku) osobně s využitím štábu přijímá opatření k upřesnění nejen úkolů podří-

zeným vojskům, ale také způsobů součinnosti. Přitom je nezbytné zabezpečit pro podřízené velitele možnost aktivní a iniciativní činnosti, samostatnost při přijímání rozhodnutí, která napomáhají dosažení společného cíle.

Důležitý význam má dále podrobné

hodnocení vzniklé situace, protože bez toho nemůžeme organizovat ani uskutečňovat součinnost. Proto jedním z nejdůležitějších úkolů, které má velitel a štáb řešit, je operativní výměna informací mezi všemi podřízenými a součinnostními vojsky.

Vojska a štáby Maďarské lidové armády uskutečňují část svých velitelsko-štáb-ních a vojskových cvičení v těsné součinnosti s bratrskými ozbrojenými silami států — účastníků Varšavské smlouvy. To vyžaduje sladěnou činnost vojsk různé národní podřízenosti a vytváří nové problémy při organizaci součinnosti. Dokonalé studium těchto problémů a zpracování příslušných závěrů a návrhů jsou důležitým úkolem. Plnění tohoto úkolu se musí aktivně zúčastnit všechna zařízení, která se zabývají vojenskovědeckou prací, štáby, vojenští teoretikové a specialisté z praxe.